

Brief aan de gemeente van De Thomas van ds. Kees G. Zwart

Beste mensen van de Thomas-gemeente,

Vanaf 1 november jl. ben ik als tijdelijk predikant van De Thomas aangesteld, voorlopig voor zolang uw gemeente vacant is en met als opdracht: pastoraat en eredienst. Met deze brief stel ik me graag aan u voor.

Ik hoop dat we elkaar spoedig op verschillende manieren zullen ontmoeten en dan ook de gelegenheid krijgen om elkaar, ook persoonlijk, wat beter te leren kennen. In deze brief beperk ik me maar even tot mijn werkzame leven.

Na de afronding van mijn studie orgel en kerkmuziek aan het Utrechts Conservatorium ben ik theologie gaan studeren, studeerde af op het vakgebied van de liturgiewetenschap, heb binnen dat vakgebied ook onderzoek gedaan, al leidde de weg me naar de pastorie – mijn pastorale hart bracht me daar.

Als gemeentepredikant begon ik in Tiel. In die jaren was ik intensief betrokken bij de totstandkoming van het Dienstboek van onze kerk. Na Tiel volgde Oegstgeest. Dertien zeer verrijkende jaren zijn dat geweest, en in uw midden is het niet onaardig te vermelden dat uw cantor-organist Harmen en ik elkaar in die tijd hebben leren kennen: hij als student aan de kerkmuziekopleiding van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, waaraan ik als docent voor het vak liturgie was verbonden. Bijzonder, dat we elkaar hier op de werkvloer van de Thomas weer tegenkomen, nu beiden als professionals.

Elf jaar geleden heb ik een overstap gemaakt en ben ik als interim-predikant aan de slag gegaan. In Leiden, in Rijswijk, in Amsterdam. Om me tot mijn Amsterdamse jaren te beperken: vier jaar Amsterdam Nieuw West, daarna drie jaar Amsterdam Noord, en aansluitend twee jaar Oranjekerk. De titel die anderen mij gaven – transitiepastor – omarm ik graag: vanuit de pastorale attitude begeleidde ik de kerkenraden en wijkgemeenten in de overgangsfase die zij doormaakten. En bij overgangsfase mag u denken aan: verkoop van een kerkgebouw, samenvoeging van twee wijkgemeenten, implementatie van een nieuwe bestuursstructuur, e.d. Vanuit mijn perspectief samengevat: uitdagende opdrachten in turbulente tijden, waarbij ik intensief met wijkkerkenraad en gemeente optrok, en we samen – op basis van realiteitszin, motivatie en draagvlak – een duurzame visie voor de toekomst ontwikkelden.

Ik noem dat allemaal even kort, want wie iets over mij weten: bij dat soort werk – met mensen zo in gesprek zijn dat er ruimte komt voor gemeenschap, gastvrijheid en nieuw elan – daar klopt mijn hart.

Inmiddels ben ik 67 jaar, formeel sinds december jl. emeritus-predikant, maar de werkzaamheden gaan gewoon door: de opdracht bij de Oranjekerk rondde ik juist de afgelopen zomer af, vervolgens gevraagd door de wijkgemeente Eltheto in Oost om pastorale bijstand te verlenen vanwege een zieke collega, en er is nog wel meer dat ik doe, maar nu dus: De Thomas!

De opdracht die de kerkenraad mij geeft, ik schreef het al, heeft twee kernen: pastoraat en eredienst. Pastoraat betekent dan: gesprekken, crisispastoraat, en het samen optrekken met de contactgroep. De afspraak is dat mijn eerste aandacht de komende twee, drie maanden daarnaar uit gaat. Voor wat betreft de diensten op zon- en feestdagen betekent dat: eenmaal per maand voorgaan, en samen optrekken met de commissie eredienst.

Wat mij in De Thomas aantrekt, is die concrete opdracht, juist in de huidige context. De Thomas verenigt kerk en theater – twee podia die geloof en cultuur op de planken zetten – in één architectuur. Dat is spannend! Architectuur en menselijke identiteit en activiteit hangen hier samen, en de motivatie voor die samenhang is diepgeworteld en krachtig. In deze context zoekt De Thomas nu opnieuw naar toekomst, als ik dat zo mag samenvatten. Er wordt op dit moment stevig, en met succes, geïnvesteerd de theater-kant, en – en daar ligt denk ik de uitdaging voor de komende

tijd – we willen die theater-kant op één of andere wijze in een vitaal evenwicht houden met de kerk-kant.

Wat mij in de eerste gesprekken met de kerkenraad heeft getroffen is dat we als Thomas 1. doorpakken met wat al is opgepakt – programmering, herinrichting, verhuur –, 2. ondertussen zorgdragen, pastorale zorg dragen, voor elkaar als mensen van de geloofsgemeenschap en 3. ons nadrukkelijk oriënteren op de betekenis van de geloofstraditie voor, en in wisselwerking met de samenleving en de cultuur waarin we nu leven.

Heb ik plannen? Toch niet anders dan gewoon aan de slag gaan met het pastorale werk, met de kerkdiensten, met bezoekersgroep, commissie eredienst en kerkenraad – dus met de mensen van De Thomas, met u. En dan aan de slag op een constructieve manier, en daarmee bedoel ik dat zodra De Thomas een nieuwe predikant kan gaan beroepen, wij als vacante gemeente, met de indrukwekkende erfenis van gebouw en cultuurgericht theologiseren-, dat we dus bij het aantreden van een nieuwe predikant, ons huiswerk op orde hebben. Dus: goed weten wat we van die nieuwe predikant vragen en hoe we haar of hem daarin ondersteunen, kunnen zeggen wie we zijn, waar onze kracht ligt, waar onze kwetsbaarheid, wat we als onze uitdaging zien, waar onze grenzen liggen, en hoe we op een duurzame wijze naar de toekomst kijken.

Mijn eerste werkweken zitten er op. De introductie in verschillende gremia verliep buitengewoon prettig, en de eerste pastorale gesprekken zijn gevoerd of staan in de agenda. Ik ervaar een warm welkom en ben onder de indruk van de ambitie van De Thomas om aan zijn opdracht om het gesprek tussen geloofstraditie en cultuur te vieren. Mijn aanstelling is beperkt tot anderhalve dag in de week. Dat lijkt niet veel, maar we kunnen wel veel. Dat geloof ik.

Met een hartelijke groet,
Kees G. Zwart, predikant a.i.